

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Letnina vsak teden in valje polnina vsak in v Mariboru v polnjanem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za šest let 6 K. — Narodna izvešnica Jugoslavije 12 K. — Narodna se polnina vsak teden v Sloveniji "Slovenski gospodar" v Mariboru. — List se šepetlja do odpovedi. — Daje "Krišćanske svetovne družbe" dodatno del brez posilne zarobitve. — Posamezni list stane, če vsebuje 4 strani 40 vln, na 8 straneh 60 vln. — Orodništvo: Korolna cesta šte. 5. — Rokopis se ne vračajo. — Opremlitve: Korolna cesta šte. 5, sprejema naročila, izvešila in rubriciranje. — Če izvešila se plačajo od svojega polnjanja in vsake 1 K. Za vsakršne oglase primeren popis. V oddelku "Naslednja številka" stane vsaka 50 vln. — Izvešila se sprejemajo do točke opredeljene v rubriciranju se polnina vsak teden.

Pomota ali — zlobnost.

Ke so steli pri Glavnem volilnem odboru v Mariboru glasove strank, se je vrnila skrajno nezastidljiva pomota v to seštevanje. Imenitni računarji so se "zmetili" naši stranki v škodo vedoma ali nevedoma — tega ne vemo — za celih 1794 glasov, kar je imelo za posledico, da so se liberalni listi silno razveselili izgube našega osmega poslance. Dobili smo v resnici 28.938 glasov, našli so jih pa le 27.144. —

Tizadevno je poslal poslanec dr. Hohnjec dne 5. t. m. ministru Draškoviču protestno brzojavko, v kateri je zahteval takojšnjo revizijo štetja. Številke revidirajo že pridno in bomo brezživomno doživeli še marsikaj zanimivega. Po naših prvotnih in natančnih računih nam gre na Stajerskem 8 mandatov in ne 7. Svoj 5. mandat bo morala pustiti splavati po vodi Samostojni, ki dobi samo 4 poslance.

vazi kot n. pr. pri liberalcih. Glede naše Ljudske stranke in Kmetijske zveze smo že približ dejstvo, da smo ostali kljub sešteremu političnemu nasprotstvu tudi po končanih volitvah najmočnejša in vodilna stranka našega krščanskonarodno zavednega slovenskega ljudstva vseh slojev in stanov.

Kot resno delavna stranka se ne bomo zaganjali v razbrzdane, neistinite zmagoljice naših političnih nasprotnikov, ampak bomo uprli svoj narodno delavni pogled nazaj na ono mesto, kjer smo prekinili naše izobraževalno delo, za nekaj mesecev vslopa v volilno borbo.

Ako se ozremo malo nazaj na vrste naših vrlih v volitveni borbi hvalevredno preizkušenih mladinskih organizacij, si moramo kot zmagoslavna stranka življenja ter bodočnosti poklicati v spomin naše programatično geslo: Naprej z našo dobro mladino za krščansko narodnimi, kulturnimi ter gospodarskimi cilji! Vse naše mladinske organizacije, ki so bile v vroči volilni borbi za izvojevanje zmage našemu poštenemu in naš narod rešilnemu programu, moramo popeljati nazaj za surovo volilno fronto, da se oddanejo na duši in telesu.

Duševni povolitveni oddih naših mladinskih organizacij bodi oživljenje izobraževalnega dela v prebiranju našega časopisja, dobrih knjig, v prirejanju podučnih predavanj, porazgovorov itd. Saj ravno ta volilni boj nam je dokazal, koliko pravih ljudskih govornikov za naše politično delovanje so nam dala naša izobraževalna društva, ki so se poživila v kratki povojni dobi. Bodimo uverjeni, ako bomo z vso vne- mo in navdušenostjo nadaljevali prebujo duha naše duševno zdrave kmetijske mladine, bodo pri prihodnih volitvah nastopili že lahko na celi politični bojni črti naši kmetijski fantje in moške, katere so izsolale domače univerze naših bralnih društev, orlovskih fantovskih večerov, Mladenških in Dekliških zvez. Za ideal mladinske izobrazbe nas mora navdušiti zavest da je naša Ljudska stranka, oziroma Kmetijska zveza doslej edina skrbela za duševno vzgojo, napredek in precvit našega kmetijskega ljudstva.

Liberalci, samostojni in socialisti nimajo pokazati niti enega izobraževalnega društva, niti ene mladinske organizacije na deželi, ampak ostanejo tudi po volitvah pred duševnim rešetom ljudske hujskarije, praznih obljub in podpihovanja žrjavice občnega nezadovolja.

Edino na zastavah Ljudske stranke in Kmetijske sias izgubili svoje vojvode. Od tedaj nam je vladal in pel nemški bič.

Zdaj smo svobodni, Bogu čast in slava! In u- je. Injeni smo, združeni trije bratje. Da se pu sklenjena vez ne zrahlja, je treba ljubezni. In treka je previdnosti in modrosti. Ko bi bilo i prve i druge več. Morda manjka celo bolj druge nego prva.

V srečah boli človeka, ki ljubi našo novo domovino in ji želi vse najboljše, najslajnejši razvitek in praspel, ako vidi, kako se množijo neprevidnosti in nepremišljenosti, ki bi mogle to vez zrahljati. Kako na, krepi to vez, če naročijo naši in hrvatski zdravniki pri bratih Čehih sestavine zdravil, da bi jih na novo ustanovljena tovarna — pri Karlovcu nekje bo najbrže — predelala v toli potrebna zdravila, in jim Čehi res bratsko ustrezajo, a jim naša carinska uprava zaračuna kar 200.000 K carine?! Toliko carine, da bo stala steklenica sirulina, ki so nam jo dali Čehi za 7 K, pri nas — 70 K! Ali so v Jugoslaviji zdravila tak luksuz? Kako naj krepi to vez, če carinska oblast gazo, nežno tkanino, ki služi za obvezo ranam in je zdravnikom dan na dan potrebna kot vsakdanji kruh, na mejni zavrne, češ, to je luksuzno blago! Ali so ti ljudje še pri zdravi pameti? In če stare čevlji za centralno kurjavo v kaki bolnišnici leže pri carinarni v Mariboru pol leta, bolniki pa od mraza — umirajo!

Bratje, pri milosti božji, nikar tako! Uničujete našo državo, lahkomišlno jo trgate na kosce.

Najbolj goreča naša molitev na praznik našega ujedinjenja je bila, je danes in bo še: daj nebo naši državi modrih krmarjev!

Ali jih po nedeljskih volitvah smemo pričakovati?!

Jasnosti hočemo!

iz Beograda prihajajo zelo resna poročila. Ministristvo se posvetaje in sklepa, kakšna bodi notranja uprava naše države: ali bo imelo ljudstvo kaj pravice ali ne, ali bomo imeli centralizem ali samopravo.

Naš voditelj dr. Korošec je podal pismene predloge in kdor jih je čital, je moral reči: to je edini pravi način ureditve naše države, ker se ljudstvo res samo upravlja. Proti njemu so nastopili demokrate, ki hočejo centralizem in uradniško vlado. Posebej je nastopil dr. Kukovec in se izrekel proti temu, da bi ljudstvo dobilo pravice in za centralizem in uradniško vlado.

Najvažnejše v njegovi izjavi pa je, da naglašava, da hočejo centralizem in uradniško, ne od ljudstva izvoljene in ljudstvu odgovorno vlado tudi Samostojni in Narodni socialisti. Ta izjava je velevažna, kajti dvoje je mogoče: 1. ali je dr. Kukovec imel pooblastilo, odnesno dogovor, da je tako izjavil, 2. ali pa se je naravnost v ministristvu zlagal.

Mi povdarjamo jasno in glasno: Samostojna je naša volilna borba z geslom: "Proč od Srbov", doktor Korošec nas je prodal Srbom, mi hočemo biti sami gospodarji s svojimi zadevami. Ako je sedaj vodstvo Samostojne dalo pravico, da se izjavlja v njenem imenu dr. Kukovec za uradniško vlado, za centralizem in proti ljudski vladi, potem je zgrešila nad ljudstvom laž in prevaro, kakršne politična zgodovina Slovencev ne pozna. Mi ne moremo verjeti, da se je zgodila ta prevara, zato javno vprašamo vodstvo Samostojne: "Ima dr. Kukovec, kot vodja protikmetijske, mesčanske liberalne stranke pravico, da se izjavlja tudi v imenu Samostojne za ogabni centralizem in

tirokratizem?" Dvoličnosti ne bomo trpeli in v kratkem bo grmelo po naši domovini, kakor se nikoli, ako mislite, da boste varali ljudstvo.

In Narodni socialisti? Kje je vaša neodvisnost od onih elementov, katerih koruptnosti in škodljivosti niste zamogli dovolj ostro obojevati? Hočete še naprej korupcijo in protekcijo, ker se oglašate reprezentant stranke, ki je kriva najslabše državne uprave?!

Obrachamo se do vseh resnih, pametnih in treznomislečih, naj dobro in pazno zasleditejo kretanja v politiki tam doli v Beogradu. Bodimo bdeči, da nas ne prevarijo!

Izgovor zakrknjenih liberalcev: klerikalci hočejo samopravo, ker njim paše, pač prav nič ne veleva in le duševni revčeki so zmogli tako govoriti. Mi hočemo samopravo in pametno goskdarstvo in politično vreditev države zaradi jasnosti, ker vemo, da je le na ta način mogoč napredek in blagostanje, s tem pa zadovoljnost ljudi in moč država. Za pred volitvami nismo nikoli sami odločevali, sedaj smo tudi le relativno najmočnejša stranka. In če bodo drugi pri nas boljše politično gospodarili, bodo vladali oni, ako bomo mi imeli zaupanje ljudstva pa bomo gospodarili mi.

Jasnosti hočemo mi, jasnosti in doslednosti hoče ljudstvo.

Na delo za mlado dušo in telo!

Razne politične stranke se še sedaj niso strezile iz volilnega meteža in proslavljajo po svojem časopisju svoje zmage, četudi so politično smrti po-

se ga opetovano oblegali, deloma v zvezi z Avari in Perzi, katere so naši pradedje na svojih šajkah prevahalji čez Bospor, morsko ožino pri Carigradu.

Dalje nam sporoča učiteljica narodov — ko bi bila učiteljica tudi nam — zgodovina, kako zmagovito so se borili in bili severni (Čehi) in južni Slovani pod kraljem Samom (623—638), čigar kraljestvo je segalo od srednje Labe in gorenje Visle na Češkem do Save in Kolpe na jugu, zoper Franke in Avarje. — Frankovski kralj Dagobert je iz strahu pred Slovani poklical celo Longobarde na pomoč. Pa mu tudi to ni pomagalo, Franki so bili pri Vogitiburgu na zapadni češki meji od združenih Slovanov popolnoma pobiti 1. 630.

V 9. stoletju je združil veliki Ljudevit Posavski (816—823) Slovence, Hrvate in Srbe pod svojim krepkim žezlom. Od našega Triglava in naše Soče doli do srbskega Timoka se je razprostiralo njegovo kraljestvo. In zopet se je sijajno pokazalo, kakšna moč je v združenju. Da bi si Franki podvrgli močno utrjeni Sisek, središče Ljudovitove oblasti, so pošiljali nadeni vedno nove vojne trume. Ko se je 1. 822 pomikala že deseta vojska iz Italije proti Sisku, se je Ljudevit vendar zbal, da njegove hrabre čete, ki so že tolikokrat kljubovale številnim sovražnim trumam, toliko premoči ne bodo kos. Umaknil se je iz Siska na jug k Srbom, hoteč pri njih počakati ugodnejše prilike za boj. Na nesrečo Jugoslovanov ga je v primorski Hrvatski nenadoma dohitela prezgodnja smrt. In zdaj ni bilo več moča, ki bi s svojo močno osebnostjo družil Jugoslovane in se ustavljal Frankom. Zlasti Slovenci smo po smrti Ljudevitovi hudo trpeli. Naši plemiči so izgubili posestva, ki so jih Franki darovali nemškim grofom in se je teh že tedaj započelo pouno v naši domovini. V Karantani! (na Koroškem)

LISTER.

Druga obletnica ujedinjenja

V sredo je praznovala Jugoslavija drugo obletnico našega ujedinjenja. Dne 1. decembra 1918 ob 8. uri zvečer se je namreč posebno odposlanstvo Narodnega veča ali zastopništva v Zagrebu, ki je bilo tedaj najvišja oblast za Hrvate in Slovence, poklonilo v Belgradu regentu Aleksandru ter zaprosilo, da naj sprejme Srbija pod svoje okrilje tudi Hrvate in Slovence, in naj on v imenu Njegovega Veličanstva kralja Petra svečano proglašuje slovesno končno ujedinjenje ali združenje troimenega naroda: Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Zakaj so pač naši in hrvatski zastopniki storili ta važni zgodovinski korak? Zato, ker so uvideli, kar smo čutili mi vsi, ki smo bili priče, kako so stegali: Lahji, Nemci in Madžari svoje zemljelačne roke po po naši domovini, da je naša rešitev in naša moč edinole v združenju, v edinosti; v needinosti, v razcepljenosti naš narodni pogin.

Saj nas uči isto zgodovina.

Domovina naših pradedov so bile neizmerne sedanje ruske stepe severno od Karpatov med Vislo, Daneprom, Desno in Zapadno Dvino. Od tam so se razlile mogočne čete proti jugu, severu in zapadu. Pradedje Jugoslovanov so zasedli balkanski polotok, in so jih Grki imenovali Sklavenci, Rimljani Venede. Ker so bili tedaj še edini, so bili tudi močni in so s tako mladeniško močjo in silo butali ob vrata bizantinskega cesarstva, da so je zlasti za vlade učnega in mogočnega cesarja Justinijana I. (527—565) in Heraklija (610—641) tresel pred njimi sam Carigrad, ki